

OŠ Sveti Matej Viškovo

Predmet: Hrvatski jezik

Elementi i kriteriji vrednovanja i ocjenjivanja učeničkih postignuća

Vrednovanje je kontinuirano provjeravanje usvojenosti znanja i vještina određenoga područja i sadržaja. Vrednovanje se temelji na početnom stanju i praćenju.

Oblici vrednovanja: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenoga. Vrednovanje za i kao učenje rezultira pisanom bilješkom učitelja, a vrednovanje naučenoga brojčanom ocjenom.

U nastavi Hrvatskoga jezika pratimo:

a) jezik i komunikaciju: - jezične, uporabne, strategijske i društvenojezične kompetencije
– vještinu komunikacije i suradnje s drugima u različitim kontekstima, medijima i komunikacijskim situacijama

– komunikacijske strategije radi razumijevanja i stvaranja teksta na temelju prije stečenoga znanja i učenja

– sposobnosti pomnoga čitanja obavijesnih i književnih tekstova, sposobnosti analize i interpretacije teksta te razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva

– kompetencije stvaranja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova

– svijest o sebi kao osobi koja izgrađuje, poštuje i izražava vlastiti (jezični) identitet te poštuje identitet drugih u okviru jezične i kulturno-jezične govorne zajednice.

b) književnost i stvaralaštvo: - razumijevanje, interpretaciju i vrednovanje književnoga teksta radi osobnoga razvoja, stjecanja i razvijanja znanja i stavova te vlastitoga stvaralaštva

– razumijevanje stvaralačke i umjetničke uloge jezika i njegova kulturnoga značenja

– stjecanje književnoteorijskih i književnopovijesnih znanja te uvida u reprezentativne tekstove hrvatske i svjetske književnosti radi razvoja stvaralačkoga i kritičkog mišljenja o književnome tekstu te proširivanja vlastitoga iskustva čitanja

– povezivanje jezičnih djelatnosti, aktivne uporabe rječnika i stečenoga znanja radi dubokoga i asocijativnog razumijevanja teksta

– potrebu za čitanjem književnih tekstova i pozitivan stav prema čitanju iz potrebe i užitka

– osobni i nacionalni identitet te razumijevanje općekulturnoga nasljeđa

– razvoj kreativne verbalne i neverbalne komunikacije

– stvaralačko izražavanje potaknuto različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

c) kulturu i medije: – kritički odnos prema medijskim porukama, razumijevanje utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca; stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje

– razumijevanje kulture s gledišta svakodnevnoga života, s društvenoga gledišta, kulture u odnosu na popularnu kulturu i kulture u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima te utjecaj kulture na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta

– poticanje svjesnosti o jedinstvenosti i vrijednosti različitih mišljenja, stavova i ideja, društava i kultura radi uspješne komunikacije te razumijevanja drugih i drukčijih.

Usvojenost sadržaja predmeta Hrvatski jezik te vještina koje učenik pri usvajanju primjenjuje vrednuju se:

- a) različitim oblicima vrednovanja za i kao učenje
- b) testovima i školskim zadaćama (vrednovanje naučenoga)
- c) usmenim provjerama

prema bodovima ili zadanim kriterijima.

Testovi su prethodno najavljeni i planirani oblici vrednovanja naučenoga znanja i vještina, pouzdani su, jasni i mjerljivi te se pišu jedan (cijeli) nastavni sat (45 min). To mogu biti zadatci objektivnog tipa (jezik i komunikacija) i kombinacija zadataka objektivnog tipa i pisane interpretacije književnog djela (književnost i stvaralaštvo). Dio testa koji se odnosi na pisanu analizu književnog djela također se vrednuje bodovima i to za pravopisnu/gramatičku točnost, kompoziciju i odgovore na postavljena pitanja, zadatke ili upute.

Kod testova se unaprijed zadaju bodovi za svaku određenu ocjenu, a svaki odgovor nosi jedan bod. Neovisno o ukupnom broju bodova u testu, 50% točnih odgovora potrebno je za ocjenu dovoljan, a raspon za svaku višu ocjenu (dobar, vrlo dobar, odličan) je jednak (12.5%).

Primjer bodovanja:

27 – 30 (5)	34 – 38 (5)	48 – 54 (5)
23 – 26 (4)	29 – 33 (4)	41 – 47 (4)
19 – 22 (3)	24 – 28 (3)	34 – 40 (3)
15 – 18 (2)	19 – 23 (2)	27 – 33 (2)
0 – 14 (1)	0 – 18 (1)	0 – 26 (1)

Usmene provjere su nenajavljene ili najavljene (u dogovoru s učenicom) provjere učenikovih znanja i vještina koje traju do 10 min i ocjenjuju se prema zadanim kriterijima:

Nedovoljan – učenik nije savladao gradivo. Slabog je predznanja. Ne razumije gradivo. Ne prepoznaje sadržaje koji se provjeravaju.

Dovoljan – učenik poznaje samo neke sadržaje na razini prepoznavanja. U gradivu se snalazi uz učiteljevu pomoć. Odgovara necjelovitim rečenicama.

Dobar – učenik je usvojio sadržaje, ali slabije ih/djelomično primjenjuje. Odgovara uz manju učiteljevu pomoć. Učenik slabije razumije neke sadržaje (uzročno - posljedične veze).

Vrlo dobar – učenik je usvojio sadržaje i izlaže ih samostalno. Uči s razumijevanjem i svjesno usvaja zadano. Aktivno sudjeluje. Sadržaje povezuje uz učiteljevu pomoć.

Odličan – učenik samostalno obrazlaže i dokazuje. S lakoćom usvaja, povezuje i primjenjuje sadržaje.

U izražavanju učenik treba težiti uporabi standardnoga hrvatskoga jezika.

Sadržaji usmenih provjera:

- a) jezični sadržaji i komunikacija
- b) književni sadržaji i lektira
- c) usmeno stvaralaštvo
- d) mediji

SADRŽAJ USMENE PROVJERE	Ocjena	ELEMENTI VREDNOVANJA
jezični sadržaji i komunikacija	odličan (5)	jezične pojmove i njihova obilježja usvaja u potpunosti, pojašnjava ih i samostalno primjenjuje na zadacima, povezuje s drugim jezičnim zakonitostima, samostalno izvodi pravila i definicije, uočava i ispravlja vlastite i tuđe pogreške
	vrlo dobar (4)	jezične pojmove i njihova obilježja usvaja gotovo u potpunosti, pojašnjava ih i primjenjuje uglavnom samostalno ili uz manju pomoć ili manje pogreške, povezuje s drugim jezičnim zakonitostima uz manju pomoć, ne uočava i ne ispravlja uvijek vlastite i tuđe pogreške
	dobar (3)	jezične pojmove i njihova obilježja ne usvaja u potpunosti, prepoznaje ih pojašnjava i primjenjuje samo na jednostavnijim primjerima, ne povezuje s drugim jezičnim zakonitostima ili to čini na razini prisjećanja, ne uočava niti ispravlja ni vlastite ni tuđe pogreške
	dovoljan (2)	jezične pojmove i njihova obilježja prepoznaje, ali bez razumijevanja, na razini prisjećanja, ne pojašnjava ih ili miješa pojmove, primjenjuje samo uz pomoć
	nedovoljan (1)	ne prepoznaje niti se prisjeća jezičnih pojmova i njihovih obilježja, nije naučio gradivo
književni sadržaji i lektira	odličan (5)	književnoteorijske pojmove i njihova obilježja usvaja u potpunosti, pojašnjava i prepoznaje na poznatim i novim primjerima, samostalno interpretira književni tekst na sadržajnoj i razini forme (motivi, pjesničke slike, stilska izražajna sredstva, ritam; tema, fabula, kompozicija, likovi, pripovjedne tehnike, stil) i pritom lijepo i bez jezičnih poteškoća oblikuje misli, povezuje djelo i autora, djelo čita u potpunosti i s razumijevanjem
	vrlo dobar (4)	književnoteorijske pojmove i njihova obilježja usvaja gotovo u potpunosti, pojašnjava i prepoznaje samo na poznatim primjerima, samostalno interpretira književni tekst na

		sadržajnoj i razini forme (motivi, pjesničke slike, stilska izražajna sredstva, ritam; tema, fabula, kompozicija, likovi, pripovjedne tehnike, stil), ali uz manju pomoć i manje pogreške, ne povezuje uvijek djelo i autora, djelo čita u potpunosti i uglavnom s razumijevanjem
	doobar (3)	književnoteorijske pojmove i njihova obilježja ne usvaja potpunosti, pojašnjava ih i prepoznaje samo na izdvojenim i vrlo jednostavnim primjerima, književni tekst na sadržajnoj i razini forme (motivi, pjesničke slike, stilska izražajna sredstva, ritam; tema, fabula, kompozicija, likovi, pripovjedne tehnike, stil) interpretira uz pitanja i pomoć te s pogreškama, ne povezuje djelo i autora, ne čita djelo uvijek u potpunosti i ima poteškoća s razumijevanjem
	dovoljan (2)	književnoteorijske pojmove i njihova obilježja prepoznaje, ali bez razumijevanja, na razini prisjećanja, ne prepoznaje na primjerima, ne interpretira književni tekst, čita djelo u dijelovima i ima poteškoća s razumijevanjem
	nedovoljan (1)	ne prepoznaje niti se prisjeća književnoteorijskih pojmova i njihovih obilježja
usmeno stvaralaštvo (čitanje)	odličan (5)	čita tečno, razumije pročitano, izražajno, pazi na naglasak i interpunkciju, poštuje vrednote govorenoga jezika
	vrlo dobar (4)	čita uglavnom tečno i izražajno, razumije pročitano, ponekad pogriješi u naglasku, uglavnom pazi na interpunkciju i vrednote govorenoga jezika
	doobar (3)	ne čita tečno, zastajkuje, razumije dijelove pročitana, čitanje nije izražajno, griješi u naglasku, ne pazi na interpunkciju i vrednote govorenoga jezika
	dovoljan (2)	često zastajkuje u čitanju, slova duže riječi, bezizražajno čita, ne razumije pročitano, zanemaruje naglasak, interpunkciju i vrednote govorenoga jezika
	nedovoljan (1)	ne želi, odbija čitati naglas
usmeno stvaralaštvo (krasnoslov)	odličan (5)	zna sve riječi, izražajno ih krasnoslovi, pazi na vrednote govorenoga jezika, glasom prenosi idejni i emocionalni svijet teksta
	vrlo dobar (4)	zna sve riječi, rijetko zastajkuje, izražajno krasnoslovi, uglavnom pazi na vrednote govorenoga jezika
	doobar (3)	ne može se sjetiti ponekih riječi, ponekad mijenja riječi ili njihov oblik, uglavnom izražajno

		krasnoslovi, ne pazi na sve vrednote govorenoga jezika
	dovoljan (2)	često zastajkuje, ne može se samostalno sjetiti svih riječi, bezizražajno krasnoslovi
	nedovoljan (1)	ne zna riječi teksta, odbija krasnosloviti
usmeno stvaralaštvo (dramatizacija)	odličan (5)	u potpunosti naučen tekst, izražajno izgovara tekst poštujući vrednote govorenoga jezika, unosi glumačke elemente
	vrlo dobar (4)	gotovo u potpunosti naučen tekst, izražajno izgovara tekst i uglavnom poštuje vrednote govorenoga jezika
	dobar (3)	zastajkuje i zaboravlja riječi, ne poštuje uvijek vrednote govorenoga jezika
	dovoljan (2)	površno naučen tekst, izgovara uz pomoć i ne poštuje vrednote govorenoga jezika
	nedovoljan (1)	nije naučio tekst
usmeno stvaralaštvo (opisivanje, prepričavanje, pripovijedanje)	odličan (5)	potpuno samostalno opisuje/prepričava/pripovijeda, pravilno izgovara riječi i naglašava, tečno oblikuje i povezuje rečenice, slijedi temu i dijelove opisa/priče, ima razvijen rječnik
	vrlo dobar (4)	samostalno opisuje/prepričava/pripovijeda, uglavnom pravilno izgovara riječi i naglašava, rečenice oblikuje i povezuje uglavnom tečno, slijedi temu i dijelove opisa/priče, rječnik je razvijen, ali uz poneki pogrešan izraz
	dobar (3)	opisuje/prepričava/pripovijeda uz pogreške i manju pomoć, ne izgovara i ne naglašava sve riječi pravilno, rečenice su necjelovite i nepotpune pa je opis/priča skokovitog tijeka, rječnik je osrednje razvijen, unosi riječi razgovornog stila
	dovoljan (2)	opisuje/prepričava/pripovijeda s dosta pogrešaka i uz vođenje, riječi ponekad izgovara nepravilno i s pogrešnim naglaskom, rečenice su nepotpune, necjelovite, siromašan rječnik
	nedovoljan (1)	ni uz pomoć ne opisuje/prepričava/pripovijeda, riječi izgovara nepravilno, rečenice su nerazumljive, odbija/ne želi opisivati/prepričavati/pripovijedati naglas
usmeno stvaralaštvo (raspravljanje)	odličan (5)	argumentirano iznosi i brani teze služeći se razvijenim rječnikom i standardnim jezikom, poštuje sugovornika, izrazito aktivan u raspravi
	vrlo dobar (4)	uglavnom argumentirano iznosi i brani svoje teze služeći se razvijenim rječnikom uz manje pogreške, poštuje sugovornika, aktivan u raspravi

	doobar (3)	svoje teze ne iznosi i ne brani uvijek uz argumente, rječnik je osrednje razvijen, ne poštuje uvijek sugovornika, nedovoljno aktivan u raspravi
	dovoljan (2)	nepripremljen sudjeluje u raspravi, oskudan rječnik, u raspravu se uključuje samo uz poticaj
	nedovoljan (1)	ne sudjeluje u raspravi ni uz poticaj, tema mu je nepoznata
mediji	odličan (5)	potpuno samostalno nabraja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta i prepoznaje pozitivne vrijednosti u medijskim tekstovima, povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom i pojašnjava ih, potpuno samostalno pronalazi primjere istoga medijskog sadržaja u različitim medijima i uočava različito predstavljanje sadržaja, potpuno samostalno uspoređuje različite reakcije na isti medijski tekst i uočava pozitivne i negativne utjecaje medijskih tekstova
	vrlo doobar (4)	samostalno nabraja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta i prepoznaje pozitivne vrijednosti u medijskim tekstovima, povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom, samostalno pronalazi primjere istoga medijskog sadržaja u različitim medijima i uočava različito predstavljanje sadržaja, uspoređuje različite reakcije na isti medijski tekst
	doobar (3)	nabraja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta i prepoznaje pozitivne vrijednosti u medijskim tekstovima, povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom uz navođenje, pronalazi primjere istoga medijskog sadržaja u različitim medijima i uočava različito predstavljanje sadržaja, uspoređuje različite reakcije na isti medijski tekst uz pomoć

	dovoljan (2)	djelomično nabraja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta, djelomično povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom i uz pomoć, pronalazi primjere istoga medijskog sadržaja u različitim medijima i uočava različito predstavljanje sadržaja uz pomoć
	nedovoljan (1)	ne nabraja sadržajne i grafičke elemente tiskanoga medijskoga teksta, ne uočava povezanost popularnokulturnih tekstova sa svakodnevnim životom, ne pronalazi primjere istoga medijskog sadržaja u različitim medijima, ne uspoređuje različite reakcije na isti medijski sadržaj

Pisano stvaralaštvo

Pisani radovi obuhvaćaju: školske i domaće zadaće na temu i s određenim sadržajem, a prema Godišnjem izvedbenom kurikulumu u određenom razredu: opis osobe, portret, preporučavanje (stvaralačko i s promjenom gledišta), opis prostora, pripovijedanje, prikaz, problemski članak, vijest, komentar, životopis, molba.

Školska zadaća je prethodno najavljeno i planirano vrednovanje naučenoga znanja i vještina na zadanu temu te rezultira bročanom ocjenom prema zadanim kriterijima.

Bodovima se vrednuju: sadržaj (komponenta čiji se opisnici razlikuju s obzirom na vrstu teksta), kompozicija, ostvarenost teme, rječnik i stil, gramatička točnost, pravopisna točnost, razvidnost kompozicije te urednost i čitljivost.

SADRŽAJ	ostvaren u potpunosti	2
	ostvaren djelomično	1
	nije ostvaren	0
KOMPOZICIJA	zastupljeni svi dijelovi kompozicije	2
	nedostaje jedan temeljni dio kompozicije	1
	nema kompozicijskih dijelova	0
OSTVARENOST TEME	tema je ostvarena	1
	tema je djelomično ostvarena ili nije uopće	0
RJEČNIK I STIL	bogat rječnik, stilski usklađeno s vrstom teksta	2
	nedovoljno razvijen rječnik, jednostavno i stilski nedomišljato povezane rečenice	1
	oskudan rječnik, stilski neusklađeno, ponavljanju se riječi i izrazi	0
GRAMATIČKA TOČNOST	usvojena gramatička norma sukladna dobi učenika, 2 pogreške	2
	manja odstupanja od gramatičke norme u skladu s dobi učenika, 4 pogreške	1
	nije usvojena gramatička norma u skladu s dobi, više od 4 pogreške	0
PRAVOPIISNA TOČNOST	do 3 pravopisne pogreške	2
	do 5 pravopisnih pogrešaka	1
	više od 5 pravopisnih pogrešaka	0
RAZVIDNOST KOMPOZICIJE	razvidni kompozicijski dijelovi teksta u skladu s kompozicijom	2
	razvidni kompozicijski dijelovi teksta pretežno su u skladu s kompozicijom	1
	nisu razvidni kompozicijski dijelovi teksta	0
UREDOST I ČITLJIVOST	čitak i uredan tekst	2
	pretežno čitak i uredan tekst	1
	nečitak i neuredan tekst	0

(odličan (5) 14 – 15; vrlo dobar (4) 12 – 13; dobar (3) 10 – 11; dovoljan (2) 8 – 9 ; nedovoljan (1) 0 – 7)

Sadržaj - komponenta u kojoj se elementi vrednovanja (opisnici) razlikuju s obzirom vrstu teksta

Opis osobe (5. razred)

SADRŽAJ	izgled osobe opisan je u cijelosti	2
	izostavljeni su pojedini dijelovi izgleda	1
	izgled osobe nije opisan	0

Stvaralačko prepričavanje (5. razreda)

SADRŽAJ	svi kompozicijski dijelovi poznatog tekst su u potpunosti prepričani, unesene su znakovite promjene u sadržaj (likovi/ mjesto/vrijeme radnje/završetak/određeni dio radnje)	2
	sadržaj teksta nije u potpunosti prepričan, unesene su djelomično razrađene promjene u sadržaj	1
	sadržaj teksta nije prepričan, nisu unesene promjene u sadržaj	0

Portret (6. razred)

SADRŽAJ	portret sadržava i unutarnji i vanjski opis osobe i vidljiv je slijed opisa	2
	portret sadržava djelomičan unutarnji i vanjski opis osobe, neskladan slijed opisa	1
	portret nema dovoljno elemenata vanjskog ni unutarnjeg opisa, nerazrađen	0

Prepričavanje s promjenom gledišta (6. razred)

SADRŽAJ	svi kompozicijski dijelovi poznatog tekst su u potpunosti prepričani, gledište je dosljedno promijenjeno	2
	sadržaj teksta nije u potpunosti prepričan, u promjeni gledišta ima nedosljednosti	1
	sadržaj teksta je/nije prepričan, nije promijenjeno gledište	0

Opis prostora (7. razred)

SADRŽAJ	cjelovit opis prostora sa svim zadanim sastavnicama	2
	zastupljene su samo pojedine zadane sastavnice opisa	1
	opis nije ostvaren	0

Pripovijedanje (7. razred)

SADRŽAJ	priča ima sve pojedinosti važne za njezino razumijevanje (opise, dijaloge, slijed radnje)	2
	nisu iznesene sve pojedinosti važne za razumijevanje radnje priče, površni opisi i dijalozi	1
	priča nema elemente pripovijedanja (slijed radnje, opise, dijaloge)	0

Problemski članak (8. razred)

SADRŽAJ	iznesen problem, dokazi, primjeri, zaključci i argumentirano rješenje	2
	iznesen problem, nedovoljno argumentirani i provjereni dokazi i primjeri, rješenje nedovoljno pojašnjeno	1
	nisu izneseni ni problem, ni dokazi, ni rješenje	0

Prikaz (8. razred)

SADRŽAJ	prikaz ima sve dijelove, objektivno i subjektivno iznošenje je uravnoteženo	2
	prikazu nedostaje jedna sastavnica ili su sastavnice površno iznesene, subjektivno i objektivno nije uravnoteženo	1
	prikaz nema potrebne sastavnice, prevladava ili samo subjektivno ili samo objektivno iznošenje	0

Vijest (7. razred)

SADRŽAJ	vijest daje odgovore na pet temeljnih pitanja, istinita je, zanimljiva i aktualna	2
	vijesti nedostaje odgovor na jedno od pet pitanja, nema sva potrebna obilježja	1
	vijest ne odgovara na nekoliko pitanja, nema obilježja vijesti	0

Komentar (7. razred)

SADRŽAJ	tema obrađena u komentaru je iznesena s razumijevanjem, vidljive su i pozitivne i negativne strane te kritički pristup	2
	tema se komentira djelomično ili s nedovoljnim razumijevanjem	1
	tema je samo prepričana, ne iznosi se komentar ni vlastito mišljenje	0

Životopis (8. razred)

SADRŽAJ	životopis ima točne podatke o osobi iznesene pripovijedanjem	2
	u životopisu nedostaju važniji podatci o osobi, kronologija se slijedi dosljedno	1
	životopis ne iznosi točne podatke kronološkim slijedom, tekst nije priča o životu osobe	0

Molba (8. razred)

SADRŽAJ	molba ima sve sastavne dijelove, predmet molbe u potpunosti je iznesen i obrazložen	2
	molba nema neke sastavne dijelove, predmet molbe nejasno je iznesen i obrazložen	1
	molba nema nijednu sastavnicu, ne iznosi se problem	0

Ostali oblici pisanog izražavanja učenika koji se vrednuju i ocjenjuju: **afiš, letak, plakat, novine, reklama** i sl.

odličan (5)	sadržaj koji se iznosi u potpunosti obrađuje temu, tj. daje ispravne odgovore na pitanja, gramatički i pravopisno ispravno, tekstualni i slikovni dio usklađeni, maštovit i kreativan pristup u izradi
vrlo dobar (4)	sadržaj koji se iznosi ne obrađuje temu u potpunosti, do dvije pogreške u odgovorima, uglavnom gramatički i pravopisno ispravno, tekstualni i slikovni dio usklađeni, maštovit i kreativan pristup u izradi
dobar (3)	sadržaj koji se iznosi obrađuje temu površno, više od tri pogreške u odgovorima, gramatičke i pravopisne pogreške, tekstualan i slikovni dio neusklađeni
dovoljan (2)	sadržaj koji se iznosi obrađuje temu nepotpuno, pet i više pogrešaka u odgovorima, gramatičke i pravopisne pogreške, izostaje slikovni dio

nedovoljan (1)	oblik pisanog izražavanja (afiš, letak, plakat, novine i sl.) nije napravljen
----------------	--

Zaključna ocjena rezultat je dobivenog ocjenjivanja i vrednovanja učeničkih postignuća tijekom cijele nastavne godine i ne proizlazi kao aritmetička sredina samo brojčanih ocjena.

Literatura:

Listeš, S. Prijedlog mjerila vrednovanja u nastavi hrvatskoga jezika

Grubišić Belina L., Lišteš S. (2016.) Opisnici za jezično izražavanje. Alfa. Zagreb

Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj